

Čech, Eduard: About Eduard Čech

Bohumil Tesařík

Sto let od narození prof. Eduarda Čecha

Matematika, fyzika, informatika 3 (1993-94), str. 51-52

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/501188>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library*
<http://project.dml.cz>

```

470 S$=CHR$(32)
480 FOR I=1 TO LEN(SOUC$)
490 Y$=MID$(SOUC$,I,1)
500 IF Y$=CHR$(46) THEN 520
510 S$=S$+Y$
520 NEXT I
530 S$=MID$(S$,2)
540 Z$=MID$(STR$(A**B*),2)
550 IF LEN(S$)<LEN(Z$) THEN
S$=S$+"0":GOTO 550
560 PRINT STRING$(48-LEN(S$),
CHR$(32));S$;
570 IF DES=0 THEN 610
580 SOUC#=AA**BB*:SOUC$=STR$(SOUC#)
590 IF SOUC#<1 THEN
SOUC$="0"+MID$(SOUC$,2)
600 PRINT " = " ;SOUC$
610 LOCATE 24,25
620 PRINT "Dalsi priklad (a/n):
630 A$=INKEY$:IF A$="" THEN 630
640 IF A$="a" OR A$="A" THEN RUN
650 SCREEN 0:COLOR 7:CLS
660 END

```

(Programový řádek bez čísla řádku je pokračováním řádku předchozího.)

Zdeněk Rubý

SOU hudebních nástrojů, Luby u Chebu

Z HISTORIE

Sto let od narození prof. Eduarda Čecha

V posledních červnových dnech letošního roku uplynulo 100 let od narození jednoho z předních světových matematiků a významného pedagoga *prof. PhDr. Eduarda Čecha*, který významnou měrou

ovlivnil rozvoj čs. matematiky a její výuky.

Narodil se 29. června 1893 ve Stračově (okr. Hradec Králové) a jako žák *J. Šobotky, K. Petra a B. Bydžovského* absolvoval filosofickou fakultu české univerzity a českou vysokou školu technickou v Praze. V letech 1921/22 studoval v Turíně u slavného matematiky Fubiniho. Poté čtyři roky (1919 až 1923 s roční přestávkou) vyučoval na středních školách, v roce 1922 se habilitoval na pražské univerzitě, od roku 1923 byl mimořádným a od roku 1928 řádným profesorem na Masarykově univerzitě v Brně. Tehdy již byl přespolním členem Královské české společnosti nauk, řádným členem České akademie, čestným členem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, členem Moravské přírodovědecké společnosti, Čsl. národní rady badatelské a permanentního výboru pro pořádání mezinárodních topologických konferencí. Účastní se aktivně mezinárodních kongresů, přednáší jako host na univerzitě ve Varšavě i na univerzitě michiganské v Ann Arbor. Ve školním roce 1935/36 pobýval v USA jako člen Ústavu pro pokročilé studium (*The Institute for Advanced Study*) v Princetonu ve státě New Jersey. Snaží se stále vybudovat trvalou, soustavou a organizovanou matematickou školu; tento svůj životní záměr uskutečnil po svém návratu z Ameriky, kdy v květnu 1936 založil při přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně topologický seminář, který se s úspěchem věnuje studiu tohoto perspektivního odvětví.

Topologie (*analysis situs*) je velmi obsáhlý a poměrně mladý matematický obor, který se čtených úspěchů dopracoval teprve v první polovině našeho století. Opírá se o velmi obecný výklad pojmu prostor a studuje takové vlastnosti útvarů, které se nemění při oboustranně spojitých transformacích. V topologii

tedy nezáleží na geometrických vlastnostech, které závisí na pojmech vzdálenosti, křivosti apod. Z topologického hlediska je například možno považovat v rovině obvod čtverce a kružnici za rovnocenné, ale úsečku a kružnici nikoliv. Podle metod, kterými topologie studuje topologické útvary, rozlišujeme topologii množinovou (využívající teorii množin) a topologii algebraickou (též kombinatorickou), která užívá moderních algebraických postupů.

Po roce 1945 působil E. Čech jako profesor přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze (akademik ČSAV 1952). Věnoval se organizační a pedagogické činnosti, řídil vybudování kateder matematiky na všech pedagogických fakultách v českých zemích, stál u zrodu Matematického ústavu ČSAV v Praze (1947 pod názvem Badatelský ústav matematiky) a Matematického ústavu UK v Praze. Mezi jeho žáky a spolupracovníky patřili např. *O. Borůvka, V. Jarník, B. Pospíšil, J. Novák, F. Vyčichlo, A. Švec* aj. Publikoval přes 94 vědeckých prací, které uveřejňoval v domácích i zahraničních časopisech, a deset knih z oblasti projektování diferenciální geometrie (*Geometria proiettiva differenziale*, Bologna 1927; *Introduction à la géométrie projective différentielle des surfaces*, Paris 1931; *Projektivní diferenciální geometrie*, Praha 1926) a topologie (Bodové množiny, část I., s dodatkem O derivovaných číselch funkcí jedné proměnné od V. Jarníka, Praha 1936; k významným patří během války napsané *Topologické prostory*, Praha 1959) a řadu statí týkajících se organizační a pedagogické činnosti, např. *Reforma přírodovědecké fakulty (1945)*. V letech 1953 až 1960 pracoval jako hlavní redaktor časopisu *Czechoslovak Mathematical Journal*. Výrazně také ovlivnil českou matematickou terminologii. Zemřel 15. 3. 1960.

V historii české vědy zaujímá prof. Čech významné místo nejen svojí vlast-

ní vědeckou prací, ale také tím, že mezi našimi matematiky systematicky rozšiřoval znalosti nejmodernějších matematických metod a prosazoval přesnost matematického myšlení. Založením topologického semináře, výzkumných pracovišť a organizační činnosti mladších kolegů připravil půdu k dalšímu rozvoji matematických věd u nás.

Bohumil Tesařík

ZPRÁVY

Standardy fyzikálního vzdělávání na SOU a SOŠ

Ve dnech 15. – 17. dubna 1993 se na SOU služeb, řemesel a podnikání v Havířově uskutečnil pracovní seminář věnovaný standardům fyzikálního vzdělávání na SOŠ a SOU. Organizátorem semináře byla katedra fyziky přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity a odborná skupina pro vyučování fyzice na SOŠ a SOU Fyzikální pedagogické sekce JČMF.

Součástí programu semináře byla také informace *Bedřicha Steuera*, zást. ředitele SOU o mezipředmětových vztazích v podmínkách SOU a přednáška *PhDr. Josefa Malacha, CSc.* z PdF OU na téma „Pojetí standardů a zásady jejich tvorby“. Účastníci semináře se pak rozdělili do sekcí k tvorbě standardů.

Na závěr semináře byly rozděleny úkoly pro další zpracování standardů a byl stanoven termín další pracovní schůzky, která se uskutečnila 1. až 3. července 1993 na SPŠ v Chrudimi v rámci semináře na téma „Výměna zkušeností z tvorby standardů fyzikálního vzdělávání“.